

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 27.02.1981, sp. zn. 4 Tz 9/81, ECLI:CZ:NS:1981:4.TZ.9.1981.1

Číslo: 43/1981

Právní věta: Pracovník socialistické organizace zabývající se maloobchodním prodejem zboží se může dopustit trestného činu poškozování spotřebitele podle § 121 tr. zák. jen za předpokladu, že předraňuje zboží určené k prodeji v rámci obchodní činnosti organizace. Jestliže však takový pracovník prodává na úkor nebo pod jménem socialistické organizace na svůj účet se ziskem předměty potřeby, které si sám opatřil, nejsou tyto předměty potřeby zbožím ve smyslu ustanovení § 121 tr. zák. Ustanovením § 120 tr. zák. o trestné činu zneužívání socialistického podnikání, jehož se v takovém případě pracovník dopouští, je pokryta i skutečnost, že pracovník předměty potřeby popřípadě předraňuje, resp. šidí spotřebitele na jejich jakosti, množství nebo váze. Souběh s trestným činem spekulace podle § 117 odst. 1 tr. zák. je v takovém případě vyloučen.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 27.02.1981

Spisová značka: 4 Tz 9/81

Číslo rozhodnutí: 43

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Poškozování spotřebitele, Souběh, Spekulace, Zneužívání socialistického podnikání

Předpisy: 140/1961 Sb. § 117 odst. 1
§ 120
§ 121 150/1969 Sb. § 2 písm. c)

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 43/1981 sb. rozh.

Pracovník socialistické organizace zabývající se maloobchodním prodejem zboží se může dopustit trestného činu poškozování spotřebitele podle § 121 tr. zák. jen za předpokladu, že předraňuje zboží určené k prodeji v rámci obchodní činnosti organizace. Jestliže však takový pracovník prodává na úkor nebo pod jménem socialistické organizace na svůj účet se ziskem předměty potřeby, které si sám opatřil, nejsou tyto předměty potřeby zbožím ve smyslu ustanovení § 121 tr. zák.

Ustanovením § 120 tr. zák. o trestné činu zneužívání socialistického podnikání, jehož se v takovém případě pracovník dopouští, je pokryta i skutečnost, že pracovník předměty potřeby popřípadě předraňuje, resp. šidí spotřebitele na jejich jakosti, množství nebo váze. Souběh s trestným činem

spekulace podle § 117 odst. 1 tr. zák. je v takovém případě vyloučen.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 27. 2. 1981 sp. zn. [4 Tz 9/81.](#))

K stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti ČSR Nejvyšší soud ČSR zrušil pravomocný rozsudek okresního soudu v Litoměřicích ze dne 9. července 1980 sp. zn. 4 T 268/80 a okresnímu soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Litoměřicích z 9. 7. 1980 sp. zn. 4 T 268/80, který nabyl právní moci dne 6. 8. 1980, byl obviněný M. N. uznán vinným jednak přečinem proti zájmům socialistického hospodářství podle § 2 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb., jehož se dopustil tím, že jako vedoucí prodejny masa Jednoty - lidového spotřebního družstva ve Straškově od roku 1975 do konce měsíce ledna 1980 vyráběl ve své prodejně pro potřebu Jednoty i pro sebe syrovou sekanou, přičemž i sekanou vyrobenou pro sebe prodával v prodejně a za uvedenou dobu získal po odečtení nákladů na elektrický proud a za použití vlastní dílny a stroje částku nejméně 723,20 Kčs, a jednak trestným činem poškozování spotřebitele podle § 121 odst. 1 tr. zák., který spáchal tím, že ve stejné době a tamtéž poškozoval spotřebitele tak, že v prodejně průmyslového zboží nakupoval pro sebe igelitové sáčky po 0,40 a 0,60 Kčs, do kterých pak balil prodávanou sekanou, spotřebitelům však účtoval tyto sáčky po 1 Kčs a tak se na jejich úkor obohatil nejméně o částku 2400 Kčs. Za to mu byl podle § 121 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. uložen úhrnný trest nápravného opatření za současného přijetí záruky za jeho nápravu nabídnuté ZV ROH Jednoty - lidového spotřebního družstva v Roudnici nad Labem. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byl obviněný uznán povinným nahradit uvedenému družstvu škodu v částce 723 Kčs; se zbytkem nároku na náhradu škody bylo toto družstvo podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázáno na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti tomuto rozsudku podal ve lhůtě stanovené v § 272 tr. ř. ministr spravedlnosti ČSR stížnost pro porušení zákona. Vytkl v ní, že okresní soud nezjistil správně skutkový stav věci ani pokud jde o rozsah činnosti kvalifikované jako přečin podle § 2 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb. a výši zisku touto činností dosaženého, ani pokud jde o rozsah činnosti a výši zisku dosaženého činností kvalifikovanou jako poškozování spotřebitele podle § 121 tr. zák. Výroba a prodej sekané na vlastní účet měly být kvalifikovány jako trestný čin zneužívání socialistického podnikání podle § 120 odst. 1 tr. zák.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i předcházející řízení, a shledal, že zákon byl porušen.

Jednání obviněného spočívající v tom, že obviněný vyráběl pro sebe syrovou sekanou, kterou pak v prodejně prodával na svůj účet, bylo obžalobou posouzeno jako trestný čin zneužívání socialistického podnikání podle § 120 odst. 1 tr. zák. Obžaloba přitom vycházela ze zjištění, že obviněný za dobu od počátku měsíce června 1975 do konce roku 1979 vyrobil a prodal celkem 2400 kg sekané, přičemž za každý kilogram prodané sekané získal pro sebe 3,30 Kčs, tedy celkem částku 7920 Kčs, od které byly v obžalobě odečteny náklady, které obviněný vynaložil na nákup strouhanky a cibule jako přísady při výrobě sekané a dále náklady na elektrický proud spotřebovaný při výrobě, takže obviněný dosáhl čistého zisku v částce 6498,20 Kčs. Okresní soud po odečtení dalších nákladů za použití vlastní dílny a stroje při výrobě sekané dospěl k závěru, že obviněný získal touto výtěžnou činností nejméně 723,20 Kčs a vzhledem k této výši dosaženého zisku posoudil jeho jednání jako přečin proti zájmům socialistického hospodářství podle § 2 písm. c) zák. o přeč. S tímto právním posouzením věci nelze souhlasit.

Znak „ve větším rozsahu“ u trestného činu zneužívání socialistického podnikání podle § 120 odst. 1

tr. zák. nelze posuzovat jen z výše zisku dosaženého pachatelem, ale je nutno při jeho posuzování vzít v úvahu další okolnosti, jako například objem výtěžné činnosti, hodnotu vyrobených, popř. prodaných věcí, druh vykonávané činnosti, její význam pro zabezpečování potřeb obyvatel, délku doby, po kterou byla taková činnost vykonávána, její důsledky pro činnost a hospodářskou prosperitu organizace, na jejíž úkor nebo pod jejímž jménem byla činnost prováděna apod.

Okresní soud však rozsah výtěžné činnosti obviněného z uvedených hledisek nezkoumal. Nevzal zejména v úvahu, že obviněný podle revizní zprávy provozoval zjištěnou činnost soustavně po dobu čtyř let a sedmi měsíců, že za tuto dobu pro sebe vyrobil a prodal celkem 2400 kg sekané po 20 Kčs za jeden kilogram, tedy zboží v celkové hodnotě 48 000 Kčs. Jde tu o hodnotu věcí, která mnohonásobně převyšuje částku kolem 5000 Kčs považovanou z hlediska objemu podnikání jako jednoho z kritérií určujících větší rozsah výtěžné činnosti za hranici odůvodňující posoudit skutek jako trestný čin podle § 120 odst. 1 tr. zák.

Dále Nejvyšší soud ČSR uvedl, že okresní soud postupoval nesprávně i při zjišťování výše zisku, kterého dosáhl obviněný touto činností.

Okresní soud v souladu s provedenými důkazy dále zjistil, že obviněný nakupoval z vlastních prostředků v prodejně průmyslového zboží igelitové sáčky po 0,40 a 0,60 Kčs za kus a do těchto sáčků balil kousky sekanou zákazníkům, jimž však tyto sáčky účtoval po 1 Kčs za kus. Na podkladě neprověřeného doznání obviněného okresní soud dále zjistil, že obviněný se tímto způsobem na úkor zákazníků obohatil nejméně o částku 2400 Kčs. V tomto jednání obviněného okresní soud shledal znaky trestného činu poškozování spotřebitele podle § 121 odst. 1 tr. zák. Ani s tímto právním posouzením věci není možno souhlasit.

Pracovník socialistické organizace zabývající se maloobchodním prodejem zboží se může dopustit trestného činu poškozování spotřebitele podle § 121 tr. zák. jen za předpokladu, že předraňuje zboží určené k prodeji v rámci obchodní činnosti této organizace. Jen za tohoto předpokladu jde totiž o zboží ve smyslu § 121 tr. zák., jímž se rozumí předměty potřeby určené k prodeji v maloobchodě. Jestliže však takový pracovník prodává na úkor nebo pod jménem socialistické organizace na svůj účet se ziskem předměty potřeby, které si opatřil pro sebe, nejsou tyto předměty potřeby zbožím ve smyslu § 121 tr. zák. Pro nedostatek tohoto znaku nelze posoudit takové jednání podle ustanovení § 121 tr. zák. o trestném činu poškozování spotřebitele. Jsou jím však za předpokladu, že jde o výtěžnou činnost provozovanou ve větším rozsahu, naplněny znaky trestného činu zneužívání socialistického podnikání podle § 120 tr. zák. Posoudit toto jednání i podle § 117 odst. 1 tr. zák. o trestném činu spekulace nepřichází v úvahu, poněvadž jednočinný souběh trestného činu zneužívání socialistického podnikání podle § 120 tr. zák. s trestným činem spekulace podle § 117 odst. 1 tr. zák. je vyloučen vzhledem k tomu, že ustanovení § 120 odst. 1 tr. zák. je speciální vůči ustanovení § 117 odst. 1 tr. zák.

V daném případě obviněný neprodával zákazníkům igelitové sáčky jako zboží určené k prodeji v prodejně, jejímž byl vedoucím, ale jako svoje předměty, k jejichž prodeji na vlastní soukromý účet zneužil svého postavení pracovníka socialistické organizace. Obviněný tímto způsobem provozoval soukromou výtěžnou obchodní činnost k vlastnímu obohacení, přičemž jen předstíral, že jde o podnikání socialistické organizace. Šlo tu tedy o další způsob zneužívání socialistického podnikání ve smyslu § 120 tr. zák., přičemž obviněný byl veden stejným záměrem provozovat v tomto případě pod jménem socialistické organizace výtěžnou činnost k soukromému obohacení, jako tomu bylo i v případě výroby a prodeje sekané na vlastní soukromý účet, kde obviněný provozoval výtěžnou činnost na úkor socialistické organizace. Jde tu o dva dílčí skutky jediného trestného činu podle § 120 tr. zák.

V dalším se Nejvyšší soud ČSR zabýval otázkou rozsahu této trestné činnosti a otázkou, zda jsou

předpoklady pro přijetí záruky nabídnuté společenskou organizací za nápravu obviněného.